

ארבעה אחין פרק שלישי יבמות

לא.

עין משפט נר מצוה

בא מיי פיה מהל
גירושין הלכה יג סמג
עש כ טו"ע הי"ע סימן
קלנו סעיף יג:
בב ב מיי פ"ט מהל
מכירה הלכה ה סמג
עש פכ טו"ע ח"מ סימן
רלה סעיף כה בג"ה:

תוספות ישנים

שאם אמה אומר חולצת
מתייבמת. וז"ל נפיל
שמתוכו צ"י כולל חולצת
(יג) ולא מתייבמת אמאי
לא אמרין שאם אמה אומר
חולצת מתייבמת. וז"ל
דהאם נמי אינה אסורה
לייבם אלא מדברין וא"כ
מתייבם ואין צדק כלום
כדלמינן כאל. וא"ל ור'
שמתוך דאמר שמי אחות
דיקה מדאורייתא (לעיל
כח) ובשעתה אסור
מזה אמרין לעיל (עס)
חולצת ולא מתייבמת ואמאי
לא גורין שאם אמה אומר
חולצת מתייבמת דהא
מדאורייתא היא וא"ל לומר
מתייבם ואין צדק כלום.
ו"ל דאחות דיקה והאמת
חולצת מתייבמת דהא
אסור מזה מלמא דלא
שיבחה היא ולא גור דה
רענן: נפל הבית עליו ועל
בת אחיו וכו' ואמאי ניתא
אשה זו בחזקת בית לטוק
עומדת. וא"ל דארכה ניתא
בחזקת בית לייבם
[ע]אמתה הערוה מתחלה
מספק אמה זה לאוסרה
לומר שמה היאם קודם ולא
תאסרה מספק ואל
דעבדא הוא להחזיקה
בחזקת בית לטוק יומר
מלייבם משום דלשוק
משמריה מנתת בעל לבד
אלא להמירה לייבם כ"ך
מיתא בעל והערוה:
ובתנין דהא ממאי
דבכת אמת. ר"ה דאמתני'
פקדן אמאי נקט מלמיה
בכת אמת ומשום הכי
גורין חליצה אטו יבוס
והחליצה הוא חומרא
בעלמא לימני בשמי כמי
עדים וכו' החליצה כדן ולא
ננוור אטו יבוס ומשני
משום דבעי למתן קדושין
למשום גירושין לא מתייבם
דהא כבר מנין לה בגיטין
(עמ). אלא משום קדושין
דומיא דקדושין דמייבם בכת
אמת:

למאן דמיש לספק דרוסה כדלמנר צריש אלו טרפות (חולין דף מג.
עס) וארי שנכנס לנין השורים ופסק התם אמרימ"ה הלכתא דתושבין
לספק דרוסה אע"ג דלמרינן התם איכא למימר הכי ואיכא למימר
הכי מ"מ מסתברא טעמא לאיסורא טפי מלהתירא מדע דהא צפסק

כלבא ספק שוגרא אמרינן התם (דף
ג:) אימור כלבא אפי' לשמואל דמיש
לספק דרוסה: **הבא נמי אם אתה**
אומר חולצת מתייבמת. מיהו דמעיקרא
פריך ואל תאסרה מספק ורובה
להמירה לייבם לכתחילה והשתא פריך
דלפילו חליצה לא תיבעי גזרה שמה
מתייבם ויש לומר דהכל הכי קאמר
מה מועיל שמה אסורה לייבם וכיון
דחולצת יבוא מתוך כך לייבם ומשני
דחולצת ממה נפשך ואם יבא צאקרא
בעלמא לייבם אין צדק כלום:
נפל הבית וכו'. כאן יש מיהו
אמאי חשיב לה טפי בחזקת בית
לשוק מלייבם דהא קמן שניהם נמו
וכן יכול להיות שהיא מתה מחלה
כמו בעל ו"ל דמשום הכי חשיב לה
טפי בחזקת בית לשוק מלייבם משום
דבמיתא בעל משמריה לשוק אל
במיתא הערוה אינה ניתרת לייבם עד
שימות בעל עמה: **ואין ידוע**
איזה מהם מת ראשונה. קסבר האי
תנא דמיתא מפלת:

(ט) **למאי הלבנא.** מיהו דמשנה
זו בגיטין צהורק (דף
עח.) ולא מסיק התם בגמרא למאי
הלכתא: **אין בשתי בתי עדים**
תתייבם ואין בכך כלום. פ"ה דחוק
הוא דאיך עלה על דעת המתוך לומר
כן ועוד דבספרי ישנים גרס ודלמא
והוא מוחק וגרס ומו ונראה לר"י
דח"פ דומיא דקדושין וקדושין משמע
ליה דמייבם אף בכת אמת ואע"ג דבכת
אמת דאורייתא מתייבמת כיון דצ"ב
כימי עדים הויא ספיקא דאורייתא
גורו רענן שלא מתייבם בכת אמת
אטו צ"ב כימי עדים ופריך וקדושין
גופייהו ממאי דמייבם בכת אמת
דלמא דוקא צ"ב כימי עדים אל בכת
אמת מותרת להמייבם ולא גורין אטו
צ"ב כימי עדים משום דצ"ב כימי עדים
גופייהו הויא ספיקא דרענן ומדאורייתא
אלא מתייבמת דמוקים לה לחזקה אלא
מדברנן חולצת ולא מתייבמת לתומרא
דווקא בשתי כימי עדים אל בכת
אמת לא החמירו ומוכיח דשמי כימי
עדים ספיקא דרענן כמו שפורש
לכסוף והשתא קאמר אי צ"ב כימי
עדים דוקא אמת רוצה להעמיד אל

כיון דקמזכרת חליצה לנרה מידע ידעי.
קידושין והאי דלא מתייבמת לנרה חומרא בעלמא הוא: ליטני.
ספק קרוב לו: מידע ידעי דחומרא בעלמא הוא. כלומר אי חיישת
דלא לימרו אינשי מדחללה ודאי גירושין גמורין יניהו דאי קדיש לה

כיון דקא מצרכת חליצה מידע ידעי דחומרא
בעלמא הוא א"ה גירושין נמי ליתני וליצרכה
חליצה ומידע ידעי דחומרא בעלמא הוא אם
אתה אומר חולצת מתייבמת הכא נמי אם
אתה אומר חולצת מתייבמת ותתייבם ואין
בכך כלום אחזקה קא קיימא איתביה אבין
נפל הבית עליו ועל בת אחיו ואין ידוע
איזה מהם מת ראשון צרתה חולצת ולא
מתייבמת אמאי הכא נמי נימא אשה זו
בחזקת בית לשוק עומדת ומספק אתה בא
לאוסרה אל תאסרה מספק וכי תימא ה"ג
לחומרא חומרא דאתי לידי קולא הוא שאם
אתה אומר חולצת מתייבמת גירושין דשכיחי
גורו בהו רענן מפורת דלא שכיחי לא גורו
בהו רענן אי נמי גירושין דקיימא ערוה דקא
מוכח וצרתה קמצרכת לה חליצה אמרי קמו
ביה רענן בגיטא דגיטא מעליא הוא ואתו
לייבומי לצרה מפורת מו קמו בהו רענן
במפורת וגבי גירושין מו לא תנן והתנן
היתה עומדת ברה"ר וזרקו לה קרוב לה
מגורשת קרוב לו אינה מגורשת מחצה על
מחצה מגורשת ואינה מגורשת ואמרינן
למאי הלכתא דאי בהן הוא אסורה ליה ואי
ערוה היא צרתה בעיא חליצה ולא אמרינן
שאם אתה אומר חולצת מתייבמת הא איתמר
עלה ר"ה רב יוסף דאמרי תרווייהו הכא
בשתי בתי עדים עסקינן אחת אומרת קרוב
לה ואחת אומרת קרוב לו דהוה ליה ספיקא
דאורייתא ומתניתין דהכא בכת אחת דה"ל
ספיקא דרענן וממאי דמתניתין דהכא בכת
אחת דומיא דקדושין מה קדושין בכת אחת
אף גירושין בכת אחת וקדושין גופייהו ממאי
דבכת אחת דלמא בב' בתי עדים אי בב'
בתי עדים תתייבם ואין בכך כלום קיימי
ואין בכך כלום ותו בשתי בתי עדים נמי ספיקא
דרענן היא דאמרי' אוקי תרי לבהדי תרי ואשה
אוקמה אחזקה מידי דהוה אנכסי דבר שמיא
דבר שמיא זבין נכסי אתו בי תרי ואמרי
כשהוא חלים זבין ואתו בי תרי ואמרו כשהוא
שומה זבין ואמר רב אשי אוקי תרי להדי תרי
וארעא

בכח אמת רוצה להעמיד אל
עדים גופייהו אינה חולצת אלא לחומרא ואם תתייבם אין צדק כלום
והיכי מנינן למימר דתתייבם ואין צדק כלום (א) קיימי עדים ואמרי כו'
ומסיק ודלמא בשתי כימי עדים גופייהו הויא ספיקא דרענן כמו שהקשה
בכתחילה והשתא לפי מסקנא זו בקדושין בכת אמת שריא להמייבם ומיהו
ודלמא בעלמא קאמר ועוד אר"י דמנין לפרש דמשמע ליה דבקדושין
איירי בכת אמת משום דבשתי כימי עדים לא איצטרך דפשיטא שהוא
ספיקא דאורייתא ותנן לה בגיטין (ג"ז עס) גבי ספק גירושין דחולצת
אלא (א) אי הוה בקדושין מייבם בשתי כימי עדים הוה מייבם נמי בגירייתא
בשתי כימי עדים אע"ג דלא איצטרך וכבר תנן לה בגיטין ולהכי
קאמר דומיא דקדושין דקדושין נמי בכת אחת ופריך וקדושין גופייהו
דלמא בשתי כימי עדים דשמי כימי עדים נמי ספיקא דרענן וכת א'
ושמי כימי עדים הכל הוה שוה שהכל ספיקא דרענן כדמפרש ואזיל:
שרת' בתי עדים נמי ספיקא דרענן. וז"ל וכיון דמסקינן דבשתי
כימי עדים הוי ספיקא דרענן למה דחוקו רצה ורז יוסף לאוקמי
ההוא

בכח אמת רוצה להעמיד אל
עדים גופייהו אינה חולצת אלא לחומרא ואם תתייבם אין צדק כלום
והיכי מנינן למימר דתתייבם ואין צדק כלום (א) קיימי עדים ואמרי כו'
ומסיק ודלמא בשתי כימי עדים גופייהו הויא ספיקא דרענן כמו שהקשה
בכתחילה והשתא לפי מסקנא זו בקדושין בכת אמת שריא להמייבם ומיהו
ודלמא בעלמא קאמר ועוד אר"י דמנין לפרש דמשמע ליה דבקדושין
איירי בכת אמת משום דבשתי כימי עדים לא איצטרך דפשיטא שהוא
ספיקא דאורייתא ותנן לה בגיטין (ג"ז עס) גבי ספק גירושין דחולצת
אלא (א) אי הוה בקדושין מייבם בשתי כימי עדים הוה מייבם נמי בגירייתא
בשתי כימי עדים אע"ג דלא איצטרך וכבר תנן לה בגיטין ולהכי
קאמר דומיא דקדושין דקדושין נמי בכת אחת ופריך וקדושין גופייהו
דלמא בשתי כימי עדים דשמי כימי עדים נמי ספיקא דרענן וכת א'
ושמי כימי עדים הכל הוה שוה שהכל ספיקא דרענן כדמפרש ואזיל:
שרת' בתי עדים נמי ספיקא דרענן. וז"ל וכיון דמסקינן דבשתי
כימי עדים הוי ספיקא דרענן למה דחוקו רצה ורז יוסף לאוקמי
ההוא

(א) למאן פ"ה (א) [ע]יבוסין
קג: [ע]יבוסין א גיטין עתה,
(ד) [ע]יבוסין: (א) כחומרא כ'
(ו) [ע]יבוסין: (א) [דף עמ"ג]
(ח) [חולין גג:], (ט) [ע]יבוסין
חוס' צ"ב קטט: ד"ה
בחזקה:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מידע
וכי דקיימא קידושין
דמתייבמת: (ב) תוס' ד"ה
ראמרי' למאי הלכתא:
(ג) ד"ה אי בשמי וכו'
ואין צדק כלום והא
קיימי עדים: (ד) בא"ד
אלא אין בקידושין הוה
מייבם וכו' דבר פנ' לה
וכי דקדושין מייבם נמי
בכת אמת:

מוסף רש"י

נפל הבית עליו ועל בת
אחיו. שהיא אשתו, ספק
הוא מת מחלה ופלו
שתיין לפני אחיו ופותרת
צרתה משום צרת הבת,
ספק בת אחיו מתה
ראשונה ובעצת נפילה
ליבם לא הוה צרתה צרת
ערוה, דתנן (ע"ל ב:)
וטולן אס מתו או מאלו
צרתיהו מתורת (קטון
י"ז). דבר שמיא זבין
נכסי. מנכ' קרקעותיו
(בבבבב ב.). חליצ' בכת
(עס)